

Metodický list pro vytvoření Karty BOZP pro pracovní profesi

Tento metodický list shrnuje postup pro vytvoření Karty BOZP. Karta BOZP je metodický nástroj pro uplatňování požadavků na prevenci rizik pro konkrétní pracovní činnost, profesi nebo povolání.

Karta BOZP prošla odbornou recenzí a v roce 2017 byla vydána v technické normě ČSN 01 8003. Karta BOZP tak představuje oficiální standardizovaný nástroj určený pro vyhodnocování pracovních rizik podle požadavků § 102, odst. 4 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů.

S ohledem na náročnost procesu hodnocení rizik pomocí této metodiky, by Kartou BOZP měl sestavovat pouze odborník – tj. osoba odborně způsobilá v prevenci rizik s platným osvědčením vydaným podle § 10, odst. 1 zákona č. 309/2006 Sb., o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „hodnotitel“).

Struktura a obsah Karty BOZP

Karta je rozvržena na čtyři strany a zahrnuje několik tematických částí. První strana zahrnuje:

- Stručný výčet prováděných pracovních činností – jedná se o výčet pracovních činností vztahujících se k dané profesi.
- Charakteristiku místa výkonu práce – jedná se o základní popis pracovního místa, kde daná profese svou práci obvykle vykonává.
- Kvalifikační požadavky – jedná se o výčet kvalifikačních požadavků na pracovníka vykonávajícího danou profesi (např. podle Národní soustavy povolání).
- Relevantní mimořádné provozní události – jedná se o výčet nejpravděpodobnějších mimořádných událostí, které mohou pracovníka dané profese na jeho typickém pracovišti reálně ohrožovat.
- Základní opatření pro předcházení mimořádným událostem nebo jejich následkům – jedná se o výčet technických a organizačních opatření, které je zaměstnavatel povinen zavést pro zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví práce při výkonu činností dané profese.
- Rizikové faktory – jedná se o výčet rizikových faktorů, kterým jsou pracovníci uvedené profese při své práci nejčastěji vystavováni. Tato část nenahrazuje provedení kategorizace práce; má sloužit pouze pro informování pracovníků dané profese o tom, do jaké kategorie byla jejich práce zařazena podle vyhlášky č. 432/2003 Sb. (ve znění pozdějších předpisů), respektive jaká opatření zaměstnavatel přijal pro minimalizaci zdravotních rizik.
- Četnost periodických lékařských prohlídek – jedná se o základní informaci o minimální četnosti periodických lékařských prohlídek pro uvažovanou kategorii práce podle vyhlášky č. 79/2013 Sb. Tuto část si musí zaměstnavatel upravit po dohodě s lékařem zařízení, které mu poskytuje pracovní-lekářské služby.

Metodický list pro vytvoření Karty BOZP pro pracovní profesi

- Základní právní předpisy, které se týkají výkonu práce – zde je uveden výčet základních právních předpisů, s nimiž by měli být pracovníci dané profese seznámeni při vstupním/opakovaném školení o BOZP. Do seznamu nebyly zahrnuty požární předpisy, technické normy ani zvláštní právní předpisy týkající se zajištění BOZP při činnostech vykonávaných nad rámec činností uvedených v kartě.

Na druhé straně je uvedena tabulka pro identifikaci nebezpečí, které mohou ohrožovat různé části těla pracovníka vykonávajícího danou profesi. V tabulce jsou zahrnuty všechny hlavní druhy nebezpečí – mechanická nebezpečí, chemická nebezpečí, biologická nebezpečí, elektrická nebezpečí, nebezpečí záření, tepelná nebezpečí, nebezpečí hluku, nebezpečí vibrací a ergonomická nebezpečí. Tato tabulka byla navržena s ohledem na potřebu zahrnout všechna nejčastěji se vyskytující nebezpečí při současném zachování přehlednosti a praktické účelnosti zpracování. Proto bylo vycházeno ze tří osvědčených způsobů, které byly modifikovány do jednoho řešení. Konkrétně bylo využito:

- tabulky pro hodnocení rizik podle „Expoziční metody VUBP“ [1],
- tabulky B.1 normy ČSN EN ISO 12100 zahrnující příklady nebezpečí při práci se strojními zařízeními [2] a
- tabulky pro hodnocení rizik pro výběr a použití ochranných prostředků podle Přílohy č. 1 k nařízení vlády č. 495/2001 Sb.

Hodnotitel do této tabulky křížkem vyznačí ta políčka (tj. druh nebezpečí versus ohrožená část těla), která jsou pro danou profesi relevantní. Sloupce vpravo jsou pak určeny pro výsledné vyhodnocení rizik, kde se v každém řádku, v němž je zaškrtnuto alespoň jedno políčko, uvede index pravděpodobnosti možného vzniku nebezpečné situace (P) a index závažnosti následků (N). Hodnoty těchto indexů jsou diskrétní a nelineární; jejich konkrétní číselné hodnoty jsou pak uvedeny v legendě. Používání jiných alternativních hodnot se nedoporučuje, neboť se tím výrazně snižuje validita získaného výsledku. Výsledná hodnota míry rizika (MR), která je dána součinem použitých hodnot indexů P a N, je následně porovnána s bodovým rozptylem stanoveným pro jednotlivé úrovně rizika, což umožňuje získat informaci o přijatelnosti daného rizika. Způsob interpretace vyhodnocení rizik a stanovení úrovně jejich přijatelnosti vychází z kritérií použitých v metodách BOMECH [3] a Matice rizika [4].

Na třetí straně je uvedena souhrnná tabulka zahrnující rozsah osobních ochranných pracovních prostředků, které je nutné s ohledem na existující nebezpečí pracovníkům dané profese poskytnout. Jednotlivé druhy OOPP zde uvedené vychází z Přílohy č. 2 k nařízení vlády č. 495/2001 Sb. Opět i v tomto případě hodnotitel křížkem vyznačuje ty OOPP, které určil jako vhodné s ohledem na relevantní pracovní rizika. Ke každému druhu OOPP je v tabulce uveden také odkaz na příslušnou technickou normu stanovující požadavky na jeho ochranné funkce nebo zkoušení. Jelikož ale existuje i v rámci daného druhu velké množství rozličných OOPP s různými ochrannými funkcemi, není možné uvedenou tabulku použít čistě

Metodický list pro vytvoření Karty BOZP pro pracovní profesi

mechanicky. Při výběru vhodného OOPP musí hodnotitel vždy vycházet z konkrétních požadavků na jeho ochrannou funkci, což vyplývá z reálných pracovních rizik a předpokládané četnosti jeho používání. Orientační životnosti (v měsících) zde uvedené, byly stanoveny podle dostupných příruček [5], [6]. Ovšem jedná se pouze o ilustrativní hodnoty obvyklých časových rozpětí, které je v praxi vždy potřeba upravit na základě údajů výrobce daného OOPP (viz značka PV) nebo předpokládané míry jeho opotřebení při dané práci. Pro některé OOPP, pro něž obvykle nelze orientační životnost takto stanovit, je v tabulce použita značka PO (podle opotřebení) nebo značka JP (pro jednorázové použití).

Čtvrtá strana Karty BOZP zahrnuje pokyny pro zajištění bezpečnosti práce při provádění vybraných konkrétních činností, při používání strojů, technických zařízení a pracovních pomůcek. Hodnotitel zde musí uvést jak pokyny pro bezpečnou práci, tak i seznam prací zakázaných.

Jednotlivé části Karty BOZP

Část 1: Základní informace		
Stručný výčet prováděných pracovních činností:		
Charakteristika místa výkonu práce:		
Kvalifikační požadavky na pracovníky:		
Relevantní mimořádné provozní události:		Základní opatření pro předcházení mimořádným událostem nebo jejich následkům:
Rizikové faktory: (zaškrtněte)	Dílčí kategorie práce (1 až 4):	Výsledné zařazení do kategorie práce a přijatá opatření pro minimalizaci zdravotních rizik:
☐ Prach		
☐ Chemické látky		
☐ Hluk		
☐ Vibrace		
☐ Fyzická zátěž		
☐ Pracovní poloha		
☐ Zátěž teplem		
☐ Zátěž chladem		
☐ Psychická zátěž		
☐ Neionizující záření a elektromagnetická pole		
☐ Zraková zátěž		
☐ Práce s biologickými činiteli		
☐ Zvýšený tlak vzduchu		
Četnost periodických lékařských prohlídek:		
Základní právní předpisy, které se týkají výkonu práce (v platném znění):		

Metodický list pro vytvoření Karty BOZP pro pracovní profesi

Část 3: Stanovení osobních ochranných pracovních prostředků		
Seznam osobních ochranných pracovních prostředků (níže zaškrtněte)	Požadavek na shodu s normou	Orientační životnost (měs.)
Pro ochranu hlavy		
☐ ochranná přilba / průmyslová přilba s vysokým stupněm ochrany	EN 397+A1, EN 14052+A1	PV
☐ průmyslová přilba chránící při nárazu hlavou	EN 812	24
☐ ochrana proti skalpování		24
☐ ochrana hlavy proti teplu a plameni (kukla)	EN ISO 11612	24
☐ ochranná pokrývka hlavy proti slunečnímu záření nebo prachu		12
☐ ochranná pokrývka hlavy proti chladu	EN 342	24
Pro ochranu sluchu		
☐ zátkové chrániče sluchu a podobné prostředky	EN 352-2	PO
☐ mušlové chrániče sluchu	EN 352-1	12
☐ akustické přilby (tzv. protihlukové přilby)		24
☐ mušlové chrániče sluchu, které lze připojit k ochranným přilbám	EN 352-3	12
☐ chrániče sluchu s přijímačem nebo s interkomem	EN 352-4,-5,-6	PV
Pro ochranu očí a obličeje		
☐ ochranné brýle	EN 166	12
☐ ochranné brýle proti rentgenovému, laserovému, UV, IČ a VIS záření	EN 169, EN 170, EN 171, EN 172, EN 379+A1, EN 175	12
☐ ochranné obličejové štíty	EN 166, EN 1731	12
☐ svářečské kukly a štíty (štíty s držadlem, kukly s upínacím náhlavním páskem nebo kukly na ochranné přilby)	EN 166, EN 175, EN 379+A1	24
Pro ochranu dýchacích orgánů		
☐ filtrační polomasky (respirátory) / filtrační polomasky s integrovanou vrstvou aktivního uhlí	EN 149+A1	PO
☐ masky s filtry proti částicím, parám, plynům s vhodnou lícnicovou částí	EN 405+A1, EN 140, EN 136, EN 143,	PO
☐ izolační dýchací přístroje s přívodem vzduchu	EN 137, EN 138, EN 14593-1;2, EN 14594	36
☐ prostředky na ochranu dýchacích orgánů včetně snímatelné svářečské kukly	EN 12941+A2 / EN 12942	PV
Pro ochranu rukou a paží		
☐ rukavice na ochranu před mechanickými riziky nebo proti pořízu	EN 420+A1, EN 388, EN 381-1, EN 1082-1,-2	PO až 3
☐ rukavice na ochranu před vibracemi	EN ISO 10819	6
☐ rukavice na ochranu před chemickými látkami a biologickými činiteli	EN ISO 374-1,-2-4, EN 16523-1	PO až 2
☐ rukavice na ochranu před elektřinou	EN 60903-ed.2, EN 12477+A1, EN 16350	3 až 6
☐ rukavice na ochranu před teplem nebo ohněm	EN 407, EN 12477+A1	3 až 6
☐ rukavice na ochranu před nízkými teplotami	EN 511	3 až 6
☐ rukavice na ochranu před ionizujícím zářením a radioaktivním látkám	EN 421	24
☐ palcové rukavice	EN 420+A1, EN 388	2
☐ ochranné návleky na prsty		1
☐ ochranné rukávy, náloketníky, zápěstní remínky (nátepníky)	EN 1082-1,-2	6 až 24
☐ ochranné rukavice pro práce ve vlhkém, mokřím nebo znečišťujícím prostředí	EN 420+A1	PO
Pro ochranu nohou		
☐ obuv polobotková, kotníčková, poloholeňová, holeňová a vysoká, zejména do vlhkého prostředí	EN ISO 20347, EN ISO 20345	24
☐ obuv s ochrannou a bezpečnostní tužinkou	EN ISO 20345, EN ISO 20346	12 až 24
☐ obuv, kterou lze rychle vyzout		12
☐ obuv s podešví odolnou proti žáru (perko)	EN ISO 20349	12
☐ obuv, vysoká obuv, přezůvková obuv s protiskluznou podešví	EN ISO 20345	9 až 24
☐ obuv, vysoká obuv, přezůvková obuv odolná proti vibracím	EN ISO 20345	12
☐ obuv, vysoká obuv, přezůvková obuv antistatická	EN ISO 20345	12
☐ obuv, vysoká obuv, přezůvková obuv tepelně izolační	EN ISO 20345	6
☐ obuv chránící před chemickými látkami	EN 13832-2,-3	6 až 12
☐ ochranná obuv pro obsluhu přenosných řetězových pil	EN ISO 17249 ed.2	12
☐ ochrana nohou proti pořezání (kamaše)	EN ISO 381-5	6 až 12
☐ chrániče kolen	EN 14404+A1	12
☐ chrániče nártu	EN 13277	12
☐ vyměnitelné podešve (odolné proti žáru, propíchnutí nebo potu)	EN ISO 20345	24 až 36

Metodický list pro vytvoření Karty BOZP pro pracovní profesi

Pro ochranu trupu a břicha		
☐ ochranné vesty, kabáty a zástěry na ochranu před mechanickými riziky nebo proti pořezu	EN ISO 13998, EN 381-11	24 až 48
☐ ochranné vesty, kabáty a zástěry na ochranu před rozstříknutým roztaveným kovem	EN ISO 9185	24
☐ ochranné vesty, kabáty a zástěry na ochranu před chemickými látkami a biologickými činiteli	EN 14605+A1	6 až 12
☐ ochranné vesty, kabáty a zástěry proti chladu	EN 342	24 až 36
☐ vyhřívané vesty		36 až 72
☐ ochranné zástěry proti vodě		18
☐ záchranné plovací vesty	EN ISO 12402-6+A1	24 až 48
☐ zástěry na ochranu před rentgenovým zářením	EN 61331-3	24 až 36
☐ bederní pásy, protektory		24 až 36
Prostředky proti pádu		
☐ zachycovací postroje, spojovací prostředky, spojky, kotvící zařízení	EN 354, EN 361, EN 362, EN 795,	12
☐ prostředky pro zachycení nebo tlumení kinetické energie při pádu	EN 353-1+A1, EN 353-2, EN 355, EN 360, EN 363	PV
☐ pásy a spojovací prostředky pro pracovní polohování nebo zadržení	EN 358	PV
Ochranné oděvy		
☐ ochranné pracovní oděvy (dvojdielné, kombinézy)	EN ISO 13688, EN 342, EN 343+A1, EN 381-5,-11, EN 1149-5, EN ISO 20471, EN ISO 11611, EN ISO 11612, EN 13034+A1	6 až 24
☐ oděvy poskytující ochranu před strojním zařízením a ručním nářadím (proti bodnutí, pořežání apod.)	EN 381	12
☐ oděvy na ochranu před chemickými látkami a biologickými činiteli	EN 14605+A1	12 až 24
☐ oděvy na ochranu před nebezpečnými mikroorganismy	EN 14126	JP
☐ oděvy chránící před rozstříkáním roztaveného kovu nebo před infračerveným zářením	EN 348, EN ISO 11612, EN ISO 6942	PO až 24
☐ oděvy odolné proti žáru a ohni	EN ISO 11611, EN ISO 11612, EN 1486, EN ISO 14116	6 až 24
☐ oděvy proti chladu	EN 342, EN 343+A1, EN 14058	36
☐ oděvy proti vodě s impregnací (nepromokavé)	EN 342, EN 343+A1, EN 14058, EN 14360, EN ISO 15027-1	12 až 24
☐ oděvy na ochranu před ionizujícím zářením	EN 1073-1,2	36
☐ oděvy na ochranu před kontaminací radioaktivními částicemi	EN 1073-2	JP
☐ oděvy na ochranu proti statické elektřině a elektrickému oblouku	EN 1149-1,2,3,5, EN 61482-1,-2	12
☐ oděvy prachotěsné a proti kapalným aerosolům	EN 14605+A1, EN ISO 13982-1, EN 13034+A1	JP
☐ oděvy plynotěsné	EN 943, EN 14126	PV
☐ oděvy a doplňky s vysokou viditelností z retroreflexních a fluorescenčních materiálů	EN ISO 20471	6 až 24

PV	Podle určení výrobce
PO	Po opotřebení (u ochrany dýchacích orgánů do nasycení filtračního média)
JP	Pro jednorázové použití

Metodický list pro vytvoření Karty BOZP pro pracovní profesi

Způsob vyhodnocení rizik (viz část 2)

Pravděpodobnost nebezpečné události	P	Závažnost možných následků	N
Lze očekávat (stává se často)	10	Katastrofa (mnoho smrtelných úrazů)	100
Je to možné	6	Závažná havárie (několik smrtelných úrazů)	40
Ne příliš obvyklé, ale možné	3	Havárie (jeden smrtelný úraz)	15
Ne příliš pravděpodobné, ale již se někde stalo	1	Vážná nehoda (těžký úraz, hospitalizace)	7
Možné, ale nepravděpodobné, ještě se nestalo	0,5	Nehoda (úraz bez trvalých následků)	3
Téměř nemožné	0,2	Porucha (drobné poranění)	1
Prakticky vyloučené	0,1	Skoronehoda (žádné poranění)	0,5

Míra rizika	MR	Kategorie přijatelnosti	Priorita opatření
Velmi vysoké riziko	≥ 160	nepřijatelné riziko	Přerušit provoz nebo ihned přijmout opatření ke snížení rizika
Vysoké riziko	48 až 159		
Významné riziko	20 až 47	podmíněně přijatelné riziko	Opatření ke snížení rizika přijmout bez zbytečného odkladu
Zvýšené riziko	7,1 až 19		
Mírné riziko	3,1 až 7	přijatelné riziko	Opatření ke snížení rizika provést podle pořadí významnosti
Zanedbatelné riziko	≤ 3		

Použité zdroje

[1] Paleček, M. Rizika na pracovišti a jejich hodnocení – 3. část. *Bezpečnost a hygiena práce*. 2000, č. 5-6. ISSN 0006-0453.

[2] ČSN EN ISO 12100 - Bezpečnost strojních zařízení - Všeobecné zásady pro konstrukci - Posouzení rizika a snižování rizika. Český normalizační institut. 2011.

[3] Chundela, L. *Úvod do bezpečnostní techniky a hodnocení nebezpečnosti strojů*. Institut výchovy bezpečnosti práce Brno. 1992.

[4] Sinay, J. *Bezpečná technika, bezpečné pracoviště – atribúty prosperujúcej spoločnosti*. Technická univerzita v Košiciach. 2011. ISBN 978-80-553-0750-3.

[5] *Vzorový sborník pro poskytování osobních ochranných pracovních pomůcek*. Výzkumný ústav bezpečnosti práce. 1995.

[6] Novotný, K. *Vzory hodnocení rizik pro výběr poskytování a používání OOPP*. Rožnovský vzdělávací servis. 2003.

Copyright

Zpracovali: Doc. RNDr. Mgr. Petr A. Skřehot, Ph.D. a Ing. Jakub Marek

© Znalecký ústav bezpečnosti a ochrany zdraví, z.ú., 2014

Tento metodický list je určen pro odbornou veřejnost výlučně pro nekomerční využití. Jakékoli přetisky, veřejné šíření nebo komercializace tohoto výstupu je zakázána.

Poslední aktualizace dokumentu: 1. 1. 2020

Označení metodiky: ZUBOZ-ML-01